
Dopad reformy školství na obyvatele

Dopad reformy školství na obyvatele

4.4.2008, 22:10, pořad: Studio STOP

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

V rámci reformy veřejných financí prosadila vláda mimo jiné změny v daních z příjmů. Vzhledem k tomu, že snižování daní bylo jedním z velice často zmiňovaných předvolebních slibů. Nestalo se nic překvapivého. Šokující však bylo propočítávání dopadů přijatých změn na kapsy občanů. Výsledkem bylo zjištění, že především pro lidi s nižšími příjmy by slibované a prosazené snížení daní ve skutečnosti mělo znamenat její zvýšení. Ne sice letos, ale od příštího roku určitě. To by měly začít platit některé posuny v odečitatelných položkách, které by zvýšily daňový základ, a tím i sumu zaplacenou na daních. Vládě by se tak svým způsobem podařil mistrovský kousek. Splnila by svůj slib o snižování sazeb u daní z příjmů a zároveň by ne tak viditelnou formou dosáhla toho, aby lidé do státní pokladny nasměrovali více peněz. Pokud kabinet hodlá hrát fér a dlouhodobě daně z příjmů skutečně snižovat, pak nemá příliš mnoho času na přemýšlení o tom, jak zmiňovaný rozpor odstranit. Je proto logické, že v této době mají politici na stole různé varianty další fáze reformy daňového systému. Co obsahují a jakým směrem mohou daňovou soustavu v České republice posunout, jak se další změny mohou dotknout peněženek občanů, i o tom se mluvilo v úterním vydání Studia STOP, které připravil Petr Hartman. Pokud budeme hovořit o změnách daní, tak od začátku letošního roku platí některé z nich, které v rámci reformy veřejných financí vláda přijala, například lidé na výplatní pásce mají takzvanou super hrubou mzdu a ta je jim zdaňována patnáctiprocentní sazbou. Samozřejmě nejde o jediné. Jak je hodnotí člověk, který byl hlavním architektem ekonomické části volebního programu ODS, Vlastimil Tlustý?

Vlastimil TLUSTÝ, poslanec /ODS/

Mělo to být snížení daní a není to snížení daní. Mělo to být zjednodušení daní a také zjednodušení daňového přiznání, stačí se zeptat těch, kteří ho dneska vyplňují a vědí, že to není zjednodušení daní. Nevede to k omezení daňových úniků, neobsahuje to žádný zřetelný impuls pro další růst ekonomiky, takže bohužel je pravda, že je to neutrální, možná však spíše negativní. Já jsem to podpořil proto, že bylo zdůrazňováno, že je to přípravný krok, sice to ještě není reforma, ale je to krok k reformě, ta by teď měla přijít, pokud ta skutečná reforma přijde, pak je to v pořádku, takže teď to hodně stojí na tom, jaké další kroky přijdou, pokud to nepřijde, pak bohužel.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Pravil Vlastimil Tlustý z ODS. Změny v daních platí od začátku letošního roku, to znamená, že pokud lidé v současné době odevzdávali daňové přiznání, tak ty se týkaly daní za rok 2007 a ještě podle starých pravidel. Zatím jedinou hmatatelnou změnou nebo nějakým výsledkem je fakt, že výběr daní z příjmů fyzických osob letos v lednu byl rekordní. Konkrétně se vybralo zhruba sedm celých šest desetin miliardy korun a v meziročním srovnání je to zhruba o dvě stě milionů korun víc. Z tohoto úhlu pohledu by se tedy mohlo zdát, že politici slibovali, že lidé budou platit nižší daně, ale tím, že bylo vybráno více, by to tak být nemuselo. Ale tam se vysvětluje, že tento paradox je způsoben tím, že naopak někteří podnikatelé mají možnost vyhnout se podnikové sazbě daně z příjmů, která je dvacet čtyři procent a vyplatit si zisk jako mimořádnou prémii a tu pak zdanit patnáctiprocentní sazbou a že toto může být právě ta příčina. Zda je tomu skutečně tak, na to odpovídali hosté Studia STOP. Nejprve hlavní ekonom Patria Finance David Marek a ředitel Národohospodářského ústavu akademie věd a Cerge Univerzity Karlovy Lubomír Lízal. Ptal se kolega Petr Hartman.

David MAREK, hlavní ekonom Patria Finance

Pravda, může to být jedno z vysvětlení, nabízí se minimálně další dva důvody, proč se vybrala na daních rekordní suma a dalším vysvětlením je samozřejmě rostoucí ekonomika, rostoucí objem mezd a platů a tedy i základy, ze které se vybírají daně. A do třetice vysvětlením je také to, že reforma daní byla naplánována tak, aby nejméně ušetřili ti, kterých je nejvíce, to znamená, ty příjmové skupiny, kterých je v ekonomice nejvíce, které se pohybují mezi osmnácti až dvaceti čtyřmi tisíci korunami, tak pro ně se to efektivně zdanění měnilo relativně nejméně.

Petr HARTMAN, redaktor

Mohla se do těchto čísel také nějak promítnout ta takzvaná super hrubá mzda, že lidé vlastně zdaňují z toho vyššího základu?

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd a CERGE Univerzity Karlovy

Tak pokud to bylo propočteno tak, jak jsme slyšeli, aby to bylo neutrální, tak z tohoto pohledu by se to vlastně promítnout nemělo, ale pokud skutečně došlo k nárůstu objemu mezd, čili pokud skutečně mzdy rostly jako takové, tak samozřejmě potom, vzhledem k tomu, že ten systém momentálně je zcela lineární, tak naprosto stejným tempem by měly růst i výběry z daní. Další otázkou je, jestli i v tomto čísle například, protože bylo známé v prosinci, jaký bude systém v lednu, do jaké míry byla třeba nějaká časová optimalizace při výplatě třeba, já bych řekl odměn, čili tam můžou být některé tyto vlivy.

Petr HARTMAN, redaktor

Že se tedy počkalo s vyplácením odměn a nevyplácely v prosinci, ale až v lednu, kdy ta sazba daně z příjmu fyzických osob byla nižší?

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd a CERGE Univerzity Karlovy

Tak pokud vlastně ty odměny byly v tom vyšším daňovém pásmu, tak takhle lidé ušetřili, takže to takhle mohlo být součástí některých dohod.

Petr HARTMAN, redaktor

A znamená to tedy, že v letošním roce jsme svědky snížení daní z příjmů, ono se hovoří hlavně o příjmech fyzických osob, samozřejmě dojde i k poklesu sazby daně z příjmu právnických osob. Znamená tedy ta změna snížení daní?

David MAREK, hlavní ekonom Patria Finance

Opravdu celá daňová reforma byla naplánovaná jako fiskálně neutrální, takže na jedné straně některé daně klesají, některé se zvyšují. Odnese si více, prakticky všichni více na mzdách, ale necháme více peněz v obchodech kvůli zvýšení sazby, snížené sazby daně z přidané hodnoty a také díky zavedení některých ekologických daní a zvýšení spotřební daně na tabákové výrobky, takže celkem na daních neušetříme.

Petr HARTMAN, redaktor

Zaplatíme víc nebo nezaplatíme, protože zde David Marek už to zmínil, že sice ty sazby u daní z příjmů fyzických osob jsou nižší, ale na druhé straně se skutečně zvyšují některé spotřební daně, daň z přidané hodnoty a tak dále, promítlo se to do růstu cen, ostatně důkazem může být vyšší inflace.

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd a CERGE Univerzity Karlovy

Tohle to budeme moci říci až tak za rok v okamžiku, kdy budeme vědět, jak vlastně ta daňová reforma měla dopad během celého roku a také, jak rostla ekonomika jako taková. Čili v tom okamžiku budeme znát jednak objem vybraných daní, ale také budeme znát vlastně velikost hrubého domácího produktu.

Petr HARTMAN, redaktor

Znamená to tedy ale, že hra s čísly je ošidná a že tedy se dá různě tvrdit, že daně se snižují, a přitom to vůbec nemusí být pravda a že skutečně nestačí pouze dívat se, dalo by se říci na ty sazby daní, že klesají nyní na patnáct procent, plánuje se na dvanáct a půl procenta, mluvím-li tedy o daních z příjmů fyzických osob, že to není až tak podstatné?

David MAREK, hlavní ekonom Patria Finance

Tak já myslím, že to je podstatné, nicméně možná, než abychom odvozovali, zda se snížila nebo zvýšila daňová zátěž, k tomu asi nebudou postačovat pouze statické výpočty k tomu, abychom hodnotili, jak daňový systém ovlivnil ekonomiku, ale ekonomika je živý organismus a nějakým způsobem také reaguje, přizpůsobuje se změnám daní. To znamená, pokud můžeme propočíst na základě statických výpočtů, že daňová reforma je fiskálně neutrální, potom v realitě to může být jinak, protože lidé a firmy prostě zareagují na změny daní nějakým způsobem, ať už jako pracující nebo jako spotřebitelé.

Petr HARTMAN, redaktor

Znamená to tedy, že po čtvrtroce nemůžeme úplně stoprocentně tvrdit, zda ta reforma přinesla to plánované snížení daní, ale můžeme tvrdit asi to, že ta reforma nepřinesla nějaké zásadní zjednodušení daňového systému v České republice, pokud si pamatují na nejrůznější předvolební sliby, tak tam se tvrdilo, že ten daňový systém cíleně má být tak jednoduchý, že daně zvládne vypočítat každý, že tomu každý bude rozumět, že nám stačí, dalo by se říci, jedna strana jenom A 4 a nic jiného, ono to tak není, alespoň kdo v poslední době nesl daňové příznání, tak viděl, že těch stran je daleko více, jsou tam různé přílohy a tak dále.

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd a CERGE Univerzity Karlovy

Tak ono to vyplývá trošku z toho, zda se člověk na ty daně dívá jako zaměstnanec nebo jako člověk, který skutečně daňové příznání musí vyplňovat. Čili, pokud se jedná o zaměstnance, tak tam vlastně pro ně žádné zjednodušení nebo uskutečnění není, protože stejně to za ně dělá vlastně zaměstnavatel. V okamžiku, kdy potom lidé to daňové příznání skutečně vyplňují sami, tak opět v okamžiku, pokud mají zejména příjmy ze zaměstnaneckých poměrů, tak to zase není složité, protože tam se jednoduše sčítá, kde vlastně nastávají složitosti toho celého systému je, když se začneme bavit o tom, co jsou náklady, co si mohou odpočítat jako položku, za jakých podmínek, ale opět pro fyzické osoby je to relativně jednoduché. Složitě to je, když se bavíme vlastně o příjmech z podnikání, tam vlastně nastupuje obrovská škála vlastně různých předpisů a dalších nařízení.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka